

**BOSNA I HERCEGOVINA
VIJEĆE MINISTARA
DIREKCIJA ZA EKONOMSKO PLANIRANJE**

**БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
САВЈЕТ МИНИСТАРА
ДИРЕКЦИЈА ЗА ЕКОНОМСКО ПЛАНИРАЊЕ**

**BOSNIA AND HERZEGOVINA
COUNCIL OF MINISTERS
DIRECTORATE FOR ECONOMIC PLANNING**

**INFORMACIJA
o kretanju makroekonomskih pokazatelja
za period januar/siječanj-decembar/prosinac 2012. godine**

Sarajevo, februar/veljača 2013. godine

Sadržaj:

Uvod.....	3
1. Realni sektor.....	4
1.1. <i>Industrijska proizvodnja</i>	4
1.2. <i>Tržište rada BiH</i>	4
2. Javne finansije.....	6
2.1. <i>Indirektni porezi u BiH</i>	6
2.2. <i>Prihodi od direktnih poreza i doprinosa u BiH</i>	6
2.3. <i>Raspoređeni prihodi sa JR UIO BiH</i>	7
3. Cijene, monetarni i finansijski sektor.....	7
3.1. <i>Cijene – Indeks potražaćkih cijena (CPI)</i>	7
3.2. <i>Monetarni agregati</i>	8
3.3. <i>Prosječna obavezna rezerva</i>	9
3.4. <i>Devizne rezerve Centralne banke BiH</i>	9
3.5. <i>Depoziti</i>	10
3.6. <i>Kredit</i>	11
3.7. <i>Berze</i>	12
4. Vanjski sektor.....	13
5. Strane direktne investicije.....	14

Uvod

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je na 79. sjednici održanoj 05.03.2009. godine razmotrilo i usvojilo Prijedlog mjera iz nadležnosti Vijeća ministara BiH za ublažavanje uticaja globalne ekonomske krize na privredu BiH. Direkcija za ekonomsko planiranje je zadužena da u vezi sa navedenim prati kretanje makroekonomskih pokazatelja i da izvještaj o kretanju mjesečno dostavlja Vijeću ministara.

Direkcija je zadužena da „Informaciju“ dostavlja mjesečno Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine u svrhu praćenja uticaja svjetske ekonomske krize na ekonomiju BiH.

„Informacija“ obuhvata kretanje glavnih makroekonomskih pokazatelja u BiH za navedeni period. Detaljna pojašnjenja svih oblasti koje su obuhvaćene u ovom dokumentu se mogu naći u Ekonomskim trendovima BiH koje publikuje Direkcija, kvartalno – četiri puta godišnje, te redovno dostavlja Vijeću ministara i Parlamentu BiH.

* * *

Kratkoročni devetomjesečni indikatori, te nepotpuni podatci za četvrto tromjesečje ukazuju da je BiH ekonomija u 2012. vjerovatno ostvarila blag negativan realni rast¹ od približno 0,5%. Pad ekonomije se manifestovao kroz realni pad domaće tražnje i izvoza i to uprkos realnom smanjenju vanjskotrgovinskog deficita roba od 4,4%. Do pada domaće tražnje je prije svega došlo u domenu privatne potrošnje i investicija i to uglavnom kao posljedica tri godine negativnih trendova zaposlenosti i realnih plata, realnog smanjenja novčanih priliva građana iz inostranstva i sl. U isto vrijeme, javna potrošnja i investicije takođe vjerovatno bilježe realni pad (ili stagnaciju) obzirom na složenu fiskalnu poziciju u 2012². Pad domaće tražnje je rezultirao realnim padom robnog uvoza od 4,7%. Ne zanemarujući značaj slabe izvozne tražnje u 2012, problemi u proizvodnji električne energije uzrokovani čestim remontima i nepovoljnom hidrološkom situacijom su (kroz pad vrijednosti izvoza energetske dobara od 38%) bili daleko najvažniji uzrok realnog pada robnog izvoza od 5%.

Nekoliko dostupnih indikatora snažno upućuju na gore navedene zaključke o ukupnom kretanju ekonomije u 2012. godini. Negativan realni rast uvoza dobara široke potrošnje od preko 1%, te realni pad domaće proizvodnje od preko 3% ukazuju na smanjenje finalne potrošnje. U isto vrijeme, nominalni pad uvoza kapitalnih dobara od 3,6% (uz još veći realni pad), te smanjenje vrijednosti izvršenih građevinskih radova od preko 3% ukazuju na pad kapitalnih investicija. Konačno, industrijska proizvodnja koja ima centralnu ulogu u ukupnim ekonomskim kretanjima takođe bilježi značajan pad od 5,2% na kraju 2012. godine.

¹ Obzirom da Agencija za statistiku ne objavljuje BDP na kvartalnom nivou DEP je primoran vršiti vlastite procjene kretanja ekonomije. Konkretno, ovdje se radi o preliminarnoj procjeni na bazi kratkoročnih devetomjesečnih indikatora i dostupnih (uglavnom nepotpunih) podataka za četvrto tromjesečje 2012.

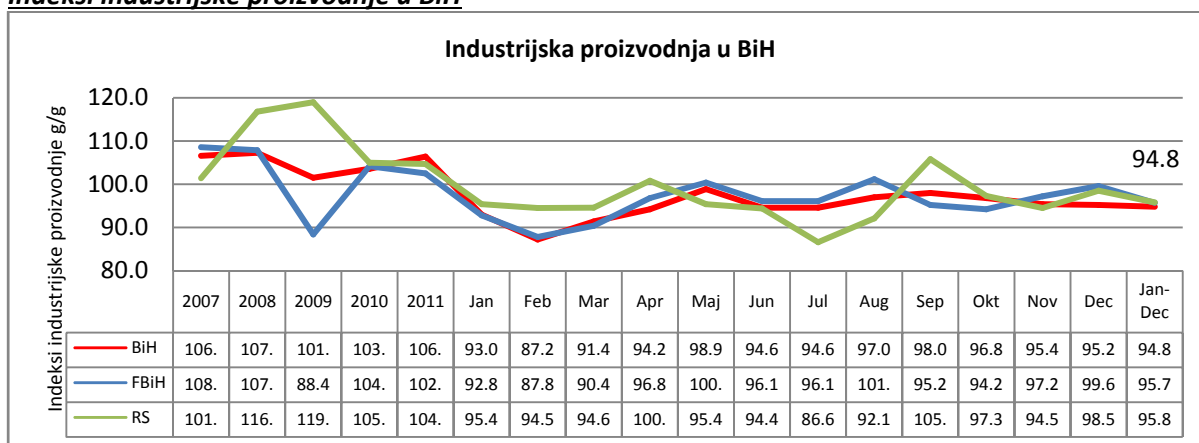
² Konsolidovani operativni izvještaj centralne vlade za četvrto tromjesečje koje objavljuje CBBiH nije bio dostupan u vrijeme pisanja.

1. Realni sektor

1.1. Industrijska proizvodnja u BiH

Prema zvaničnim podacima Agencije za statistiku BiH za 2012. godinu u Bosni i Hercegovini je registriran pad fizičkog obima industrijske proizvodnje od 5,2% u odnosu na prošlu godinu.³ Glavni razlog smanjenja industrijske proizvodnje bilo je slabljenje inostrane tražnje što je rezultiralo godišnjim padom proizvodnje u izvozno orijentiranoj prerađivačkoj industriji od 4,7%. S druge strane sektori rudarstva i proizvodnje električne energije koji su determinisani domaćom tražnjom slabim poslovnim rezultatima dodatno su oslabili industrijsku proizvodnju u BiH tokom 2012. godine. Pad proizvodnje u sektoru rudarstva u navedenom periodu iznosio je 4,9%, dok je u sektoru za proizvodnju električne energije zabilježeno smanjenje proizvodnje od oko 7% u odnosu na prethodnu godinu. Posmatrano po entitetima pad industrijske proizvodnje tokom 2012. godine bio je skoro identičan i iznosio je 4,3% u FBiH, dok je u RS-u registriran pad od 4,2% u odnosu na prethodnu godinu. Posmatrajući performanse industrijske proizvodnje tokom 2012. godine može se konstatovati da su negativna ekonomska dešavanja u užem i širem okruženju te izrazito nepovoljne vremenske prilike tokom prvog kvartala odredile ukupni rezultat BiH industrijske proizvodnje na kraju 2012. godine.

Indeksi industrijske proizvodnje u BiH

Izvor: BHAS, FZZS FBiH, RZSR⁴

1.2. Tržište rada u BiH

Broj zaposlenih u BiH u novembru 2012. godine je iznosio 686,7 hiljada lica što je za 0,1% manje pri međugodišnjem poređenju. Najznačajnija smanjenja broja zaposlenih kao i prethodnih mjeseci su u oblastima građevinarstva (-9,6% g/g), hotela i restorana (-6,7%), trgovine na veliko i malo (-1,9%) te prerađivačke industrije (-1,5%). Većina ostalih oblasti privatnog i javnog sektora su zabilježile porast broja zaposlenih lica. Broj nezaposlenih lica u decembru 2012. godine je iznosio 550,6 hiljada lica što je za 2,6% više u odnosu na isti mjesec 2011. godine. Administrativna stopa nezaposlenosti u novembru iznosi 44,4%⁵.

³ BHAS, Saopštenje, „Indeks obima industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini u decembru 2012. godine“, 25.01.2013. godine.

⁴ U tabeli i grafikonu prikazani su zvanični podaci BHAS-a koje DEP koristi u izradi svojih analiza na temelju potpisanog protokola o međusobnoj razmjeni podataka.

⁵ DEP kalkulacije.

Broj zaposlenih i nezaposlenih lica u BiH

	Broj zaposlenih lica u BiH	Stopa rasta broja zap. lica (g/g)	Broj nezaposlenih lica u BiH	Stopa rasta broja nezap. lica (g/g)
I 2012.	687.052	-1,0%	541.360	2,8%
II 2012.	685.076	-1,2%	543.703	3,0%
III 2012.	686.633	-0,7%	542.726	2,4%
IV 2012.	688.122	-0,5%	540.335	2,1%
V 2012.	689.772	-0,3%	536.902	2,0%
VI 2012.	690.618	-0,3%	537.992	2,3%
VII 2012.	689.193	-0,6%	542.310	2,6%
VIII 2012.	687.197	-0,4%	545.881	2,8%
IX 2012.	688.529	-0,3%	545.520	3,0%
X 2012.	687.220	-0,3%	545.938	2,8%
XI 2012.	686.681	-0,1%	547.797	2,9%
XII 2012.	-	-	550.574	2,6%

Izvor: Agencija za statistiku BiH, Entitetski zavodi za zapošljavanje i Zavod za zapošljavanje BD, DEP kalkulacije

Prosječna neto plata u BiH u novembru 2012. godine je ostala gotovo nepromijenjena u odnosu na prethodni mjesec i iznosila je 832 KM. Iako je nominalni rast neto plate pozitivan (0,9%) u odnosu na novembar 2011. godine, realni rast neto plate je negativan (-1%) zbog povećanja cijena u BiH. Posmatrajući grane djelatnosti, sve oblasti su ostvarile pozitivan nominalni rast neto plata osim rudarstva, snadbijevanja električnom energijom, plinom i vodom, građevinarstva i javne uprave. Prosječna penzija u BiH u decembru 2012. godine je smanjena i nominalno i realno u odnosu na isti mjesec 2011. godine i iznosila je 335⁶ KM (tabela ispod). Minimalne penzije su ostale nepromijenjene u oba entiteta.

Prosječne⁷ neto plate i penzije u BiH sa stopama rasta (g/g)

	2012.											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Prosječna neto plata u BiH (KM)	826	818	823	823	836	822	827	830	813	831	832	-
Prosječna penzija u BiH (KM)	342	336	336	336	336	336	336	336	336	335	335	335
Nominalni rast prosječne neto plate u BiH	2,3%	2,5%	0,7%	1,5%	1,9%	0,2%	1,7%	1,0%	0,1%	2,2%	0,9%	-
Realni rast prosječne neto plate u BiH	-	0,1%	1,4%	0,8%	0,0%	1,7%	0,3%	0,8%	2,3%	0,1%	1,0%	-
Nominalni rast prosječne penzije u BiH	3,2%	1,4%	1,4%	1,3%	1,3%	1,3%	1,4%	1,4%	1,4%	1,4%	1,4%	1,4%
Realni rast prosječne penzije u BiH	0,7%	1,0%	0,7%	3,5%	3,1%	3,1%	2,8%	3,1%	3,6%	3,6%	3,2%	3,1%

Izvor: Agencija za statistiku BiH, Entitetski penzioni fondovi, DEP kalkulacije

⁶ Prosječna penzija u BiH je izračunata na osnovu prosječnih mjesečnih penzija ponderisanih udjelom ukupnog boja penzionera u svakom od BH entiteta u ukupnom broju penzionera.

⁷ U periodu pripreme Informacije podatak o prosječnoj neto plati za novembar nije bio objavljen. Prosječna penzija u BiH, DEP kalkulacije.

2. Javne finansije

2.1. Indirektni porezi u BiH

Prema podacima UIO BiH za period I-X 2012. godine je prikupljeno oko 4 milijarde KM prihoda od indirektnih poreza, što je za svega 0,6% manje nego za prvih deset mjeseci prethodne godine. Kao i ranijih mjeseci, posmatrano na godišnjoj osnovi jedino prihodi od akciza bilježe povećanje, dok su prihodi od PDV-a ostali nepromijenjeni. U poređenju sa prethodnim mjesecom, ukupni prihodi bilježe povećanje od 7,1% m/m.

u milionima KM

Indirektni porezi	I-X 2011.	I-X 2012.	rast u % (g/g)	rast u % (m/m)
Carine	238,1	188,5	-20,8	13,3
Akcize	1.044,4	1.078,0	3,2	10,2
PDV	2.544,4	2.543,2	0,0	6,2
Putarine	244,0	237,9	-2,5	-0,9
Ukupno	4.070,9	4.047,7	-0,6	7,1

Izvor: Uprava za indirektno oporezivanje BiH

2.2. Prihodi od direktnih poreza i doprinosa u BiH

Ukupni prihodi prikupljeni od direktnih poreza i doprinosa u entitetskim poreskim upravama za deset mjeseci 2012. godine su za svega 1% veći u odnosu na isti period prethodne godine. 3,1% (g/g) je iznosio rast ukupnih prihoda od poreza, taksi i naknada, zahvaljujući rastu prihoda od ostalih taksi, kazni i naknada (8,2% g/g), jer su prihodi od direktnih poreza ostali nepromijenjeni (0,0% g/g). U istom periodu ukupno prikupljeni prihodi od doprinosa su takođe ostali na istom nivou (0,2% g/g). Poreska uprava FBiH ostvarila je skromni porast prihoda od direktnih poreza (1,2% g/g), dok su prihodi od doprinosa neznatano porasli (0,3% g/g). Tokom posmatranog perioda, prihodi od direktnih poreza evidentiranih u PU RS bilježe smanjenje (1,4% g/g), dok su prihodi od doprinosa ostali nepromijenjeni.

Prihodi od direktnih poreza, ostalih taksi, kazni i naknada i doprinosa u periodu I-X 2011. i 2012. godine

Naziv prihoda	FBiH			RS		
	2011.	2012.	%	2011.	2012.	%
Direktni porezi	422,6	427,7	1,2	383,9	378,4	-1,4
Porez na dohodak	237,4	231,8	-2,4	201,1	215,0	6,9
Porez na dobit	118,0	128,8	9,2	116,3	110,4	-5,1
Porezi građana	66,3	63,7	-3,9	26,8	19,3	-28,0
Ostali porezi	0,9	3,4	277,8	39,7	33,7	-15,1
Ostale takse, kazne i naknade	286,8	328,2	14,4	216,5	216,5	0,0
Doprinosi	2.188,7	2.194,9	0,3	1.078,1	1.078,5	0,0
PIO	1.213,0	1.214,4	0,1	574,1	574,4	0,1
Zdravstvo	877,2	881,8	0,5	427,9	426,7	-0,3
Nezaposleni	98,5	98,7	0,2	29,1	30,0	3,1
Dječija zaštita	0,0	0,0	-	44,0	44,4	0,9
Zapošljavanje invalida	0,0	0,0	-	3,0	3,0	0,0
Ukupno	2.898,1	2.950,8	1,8	1.678,5	1.673,4	-0,3

Izvor: Poreska uprava RS i Poreska uprava FBiH

2.3. Raspoređeni prihodi sa JR UIO BiH

Sredstva raspoređena korisnicima jedinstvenog računa UIO BiH u periodu I-IX 2012. godine su nepromijenjena u odnosu na isti period prethodne godine. Privremeni koeficijenti raspodjele za period I-IX 2012. su sledeći: FBiH 63,07%, RS 33,38% i BD 3,55%. U tabeli ispod data je promjena raspoređenih sredstava za isti period posmatrane i prethodne godine.

u milionima KM

Korisnik	I-X 2011.	I-X 2012.	promjena u %
Minimalne rezerve	720,3	728,8	1,2
Institucije BiH	569,3	625,0	9,8
FBiH	2207,6	2162,9	-2,0
RS	1126,1	1144,7	1,7
BD	122,7	121,7	-0,8
Ukupno	4746,0	4783,1	0,8

Izvor: UIO BiH

3. Cijene, monetarni i finansijski sektor

3.1. Cijene – Indeks potrošačkih cijena (CPI)

U BiH je decembru zabilježena rast cijena od 1,8% g/g a ukupna inflacija u 2012. godini je iznosila 2,1%. Posmatrajući kategorije CPI indeksa, rastu cijena u 2012. godini najviše su doprinijeli alkohol i duvan sa poskupljenjem od 9,9% (kroz uvećanje akciza na duvanske proizvode na početku godine), transport 4,8% (kroz više cijene sirove nafte), stanovanje i energenti 2,9% (komunalije) te hrana i bezalkoholna pića 1,8%.

Kretanje cijena u BiH – poređenje g/g (u %)

	2012.												
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII
Hrana i bezalkoholna pića	2,5	2,3	1,0	0,7	0,8	1,1	1,2	1,6	2,3	2,7	2,4	2,5	1,8
Stan., vodosn., el. ener., plin i dr. energenti	3,2	2,9	3,0	6,0	6,0	5,7	1,4	1,4	1,2	1,8	1,5	1,6	2,9
Transport	6,3	6,8	6,9	6,4	4,3	3,4	2,3	4,5	6,3	5,1	2,9	2,5	4,8
Alkohol i duvan	10,2	9,3	10,1	10,4	9,8	9,7	9,9	9,9	10,1	10,0	9,9	9,9	9,9
Inflacija u BiH	2,5	2,4	2,1	2,3	1,9	1,9	1,4	1,8	2,3	2,3	1,9	1,8	2,1

Izvor: Agencija za statistiku BiH

3.2. Monetarni agregati

Na kraju 2012. godine, ukupna novčana masa (M2) je dostigla nivo od oko 14,9 milijardi KM što je za 3,4% g/g više nego u istom periodu prethodne godine. Transakcijski novac čak bilježi smanjenje na godišnjem nivou, dok agregat QM nastavlja da raste. Rezervni novac tokom posljednjeg mjeseca ostvaruje rast (4,7% m/m), ali na godišnjem nivou posmatran, stopa rasta ipak ostaje negativna. Detalji o kretanju pojedinih monetarnih agregata se mogu vidjeti u tabeli ispod.

u milionima KM

Period	Rezervni novac (M0)	Gotovina izvan banaka	Prenosivi depoziti u domaćoj valuti	Transakcijski novac (M1)	Ostali depoziti u domaćoj valuti	Prenosivi depoziti u stranoj valuti	Ostali depoziti u stranoj valuti	Kvazi novac (QM)	Novac u širem smislu (M2)
Jun-12	5.259,2	2.356,7	3.714,1	6.070,7	2.424,9	1.090,8	4.912,8	8.428,5	14.499,2
Jul-12	5.263,5	2.416,9	3.884,0	6.300,9	2.373,5	1.085,7	4.898,6	8.357,9	14.658,7
Avg-12	5.621,5	2.428,8	3.920,9	6.349,7	2.427,0	1.072,9	4.918,2	8.418,0	14.767,7
Sep-12	5.605,3	2.421,4	3.788,0	6.209,4	2.515,5	1.037,4	4.978,3	8.531,2	14.740,5
Okt-12	5.614,9	2.405,7	3.789,5	6.195,2	2.593,4	1.079,0	4.982,6	8.655,0	14.850,1
Nov-12	5.539,3	2.363,8	3.682,2	6.046,0	2.639,6	1.029,9	5.032,7	8.702,2	14.748,2
Dec-12	5.801,7	2.414,3	3.727,4	6.141,7	2.673,2	1.052,5	5.042,7	8.768,4	14.910,1
stopa rasta g/g u %									
Jun-12	-5,3	6,8	0,8	3,1%	16,1	-8,7	6,6	6,8	5,2
Jul-12	-5,6	4,3	4,1	4,2%	11,1	-4,6	3,7	4,5	4,3
Avg-12	-0,6	4,8	3,0	3,7%	13,0	-5,9	3,1	4,5	4,1
Sep-12	-0,3	7,5	-0,8	2,3%	16,7	-7,5	4,0	5,8	4,3
Okt-12	0,4	7,3	-0,5	2,4%	18,9	2,5	2,5	6,9	5,0
Nov-12	-1,7	5,6	-1,8	1,0%	18,6	6,9	1,5	6,8	4,4
Dec-12	-0,8	2,0	-2,4	-0,7%	17,0	-4,3	4,0	6,5	3,4
stopa rasta m/m u %									
Jun-12	3,1	1,2	-1,8	-0,7	-0,5	5,1	0,7	0,9	0,2
Jul-12	0,1	2,6	4,6	3,8	-2,1	-0,5	-0,3	-0,8	1,1
Avg-12	6,8	0,5	1,0	0,8	2,3	-1,2	0,4	0,7	0,7
Sep-12	-0,3	-0,3	-3,4	-2,2	3,6	-3,3	1,2	1,3	-0,2
Okt-12	0,2	-0,6	0,0	-0,2	3,1	4,0	0,1	1,5	0,7
Nov-12	-1,3	-1,7	-2,8	-2,4	1,8	-4,6	1,0	0,5	-0,7
Dec-12	4,7	2,1	1,2	1,6	1,3	2,2	0,2	0,8	1,1
prosječni godišnji rast u %									
Dec-11	0,2	8,8	2,9	5,0	12,9	-5,5	6,5	6,1	5,6
Dec-12	-2,9	6,1	1,0	2,9	16,5	-6,5	4,4	5,9	4,6
prosječni mjesečni rast u %									
Dec-11	-0,1	0,6	0,3	0,4	1,2	-0,6	0,6	0,5	0,5
Dec-12	0,0	0,2	-0,2	0,0	1,3	-0,3	0,3	0,5	0,3

Izvor: Centralna banka BiH

3.3. Prosječna obavezna rezerva

Kao i ranijih mjeseci, osnovica za obračun OR ostala je nepromjenjena, čime je na godišnjem nivou zadržala negativnu stopu. Ukupna novčana sredstva⁸ koja komercijalne banke drže kod CB BiH na kraju posmatrane godine, takođe zadržavaju negativnu stopu, ali beznačajno nisku. Na kraju posmatranog perioda višak sredstava iznad OR bilježi povećanje. Stopa naknade po kojoj se isplaćuju bankama novčana sredstva za držanje više sredstava od zakonski propisanog, je i na kraju posmatranog mjeseca ostala nepromijenjena. Implicitna stopa OR, u drugoj polovini godine, na kraju posmatranog mjeseca dostiže najviši nivo, a prosječna stopa je nepromjenjena.

⁸ Ukupna novčana sredstva komercijalnih banaka na računu CB se sastoje od prosječne OR (zakonski propisan minimum) i od dijela sredstava iznad zakonski propisanog minimuma.

u milionima KM

Period	Osnovica za obračun obavezne rezerve	Prosječne obavezne rezerve	Ukupna sredstva za održavanje OR	Razlika (višak)	Implicitna stopa OR	Prosječna stopa OR	Stopa naknade na višak iznad OR
Jun-12	14.625,4	1.245,7	2.412,7	1.167,0	16,5%	8,5%	0,04%
Jul-12	14.620,6	1.246,0	2.464,8	1.218,8	16,9%	8,5%	0,02%
Avg-12	14.745,1	1.259,2	2.611,6	1.352,3	17,7%	8,5%	0,01%
Sep-12	14.847,4	1.266,2	2.760,0	1.493,7	18,6%	8,5%	0,01%
Okt-12	14.846,3	1.264,4	2.795,8	1.531,4	18,8%	8,5%	0,01%
Nov-12	14.899,7	1.269,0	2.837,5	1.568,5	19,0%	8,5%	0,01%
Dec-12	14.857,1	1.263,3	2.851,9	1.588,6	19,2%	8,5%	0,01%
stopa rasta g/g u %							
Jun-12	-3,4	-3,7	-16,4	-26,7			
Jul-12	-3,5	-3,5	-14,4	-23,3			
Avg-12	-3,7	-3,3	-10,4	-16,2			
Sep-12	-3,5	-3,1	-6,0	-8,3			
Okt-12	-3,4	-3,1	-3,9	-4,6			
Nov-12	-3,0	-2,8	-3,7	-4,5			
Dec-12	-3,6	-3,6	-0,1	2,8			
stopa rasta m/m u %							
Jun-12	0,3	0,2	-0,8	-1,9			
Jul-12	0,0	0,0	2,2	2,2			
Avg-12	0,9	1,1	6,0	11,0			
Sep-12	0,7	0,6	5,7	10,5			
Okt-12	0,0	-0,1	1,3	2,5			
Nov-12	0,4	0,4	1,5	2,4			
Dec-12	-0,3	-0,4	0,5	1,3			
prosječni godišnji rast u %							
Dec-11	-2,5	-18,5	-6,1	7,4			
Dec-12	-3,1	-4,7	-8,4	-11,1			
prosječni mjesečni rast u %							
Dec-11	-0,1	0,1	1,0	1,9			
Dec-12	-0,3	-0,3	0,1	0,6			

Izvor: Centralna banka BiH

3.4. Devizne rezerve Centralne banke BiH

Na kraju posmatrane godine, ukupne devizne rezerve dostižu nivo od oko 6,5 milijardi KM, čime su na kraju godine ostvarile pozitivnu stopu rasta, iako skromnu. Ni tokom posmatranog mjeseca nije došlo do promjene u strukturi deviznih rezervi - vodeća kategorija su i dalje investicije u vrijednosne papire. Neto devizne rezerve prevezilaze monetarnu pasivu, čime je zadovoljena obaveza koja proizilazi iz pravila valutnog odbora.

u milionima KM

Period	Zlato	Držanje SDR	Strana valuta u trezoru CBBiH	Depoziti kod nerezidentnih banaka	Ostalo	Investicije u vrijednosne papire	Bruto devizne rezerve	Neto devizne rezerve	Monetarna pasiva	Neto strana aktiva CBBiH
Jun-12	158,9	0,5	95,1	2.957,6	0,0	2.674,8	5.886,8	5.885,6	5.394,7	490,8
Jul-12	164,9	2,8	69,9	2.657,4	0,0	2.996,1	5.891,1	5.889,5	5.381,7	507,7
Avg-12	168,7	0,4	45,6	2.588,8	0,0	3.423,2	6.226,8	6.225,4	5.717,6	507,8
Sep-12	171,4	3,3	30,0	2.433,5	0,0	3.652,4	6.290,6	6.289,5	5.776,6	512,9
Okt-12	166,1	3,3	33,9	2.458,3	0,0	3.623,6	6.285,2	6.283,5	5.774,9	508,6
Nov-12	165,2	1,0	81,3	2.133,2	0,0	3.837,4	6.218,0	6.216,6	5.696,2	520,4
Dec-12	159,0	4,5	133,2	2.334,5	0,0	3.877,2	6.508,4	6.507,3	5.987,0	520,3
stopa rasta g/g u %										
Jun-12	22,1	400,0	-0,9	-8,8	0,0	2,0	-3,4	-3,4	-4,3	7,6
Jul-12	15,6	-26,3	-43,3	-27,8	0,0	36,6	-4,1	-4,1	-4,9	6,2
Avg-12	6,4	0,0	-68,2	-37,6	0,0	88,6	-0,6	-0,6	-0,8	1,0
Sep-12	14,9	725,0	-71,6	-42,1	0,0	104,4	0,8	0,8	0,6	2,9
Okt-12	9,6	-15,4	-20,4	-43,4	0,0	118,1	1,3	1,3	1,2	1,5
Nov-12	0,9	-9,1	46,2	-50,9	0,0	130,4	-0,2	-0,2	-0,3	0,6
Dec-12	5,1	309,1	42,3	-46,8	0,0	116,4	1,3	1,3	1,2	2,5
stopa rasta m/m u %										
Jun-12	1,3	0,0	0,4	-1,2	0,0	7,7	2,8	2,8	3,0	0,0
Jul-12	3,8	460,0	-26,5	-10,2	0,0	12,0	0,1	0,1	-0,2	3,4
Avg-12	2,3	-85,7	-34,8	-2,6	0,0	14,3	5,7	5,7	6,2	0,0
Sep-12	1,6	725,0	-34,2	-6,0	0,0	6,7	1,0	1,0	1,0	1,0
Okt-12	-3,1	0,0	13,0	1,0	0,0	-0,8	-0,1	-0,1	0,0	-0,8
Nov-12	-0,5	-69,7	139,8	-13,2	0,0	5,9	-1,1	-1,1	-1,4	2,3
Dec-12	-3,8	350,0	63,8	9,4	0,0	1,0	4,7	4,7	5,1	0,0
prosječni godišnji rast u %										
Dec-11	75,7	0,0	-2,5	35,6	0,0	-27,4	0,1	0,1	0,4	-2,5
Dec-12	43,5	232,4	-3,9	-15,1	0,0	40,6	-1,4	-1,4	-2,0	5,7
prosječni mjesečni rast u %										
Dec-11	9,7	511,2	12,6	3,3	0,0	-4,7	0,0	0,0	-0,1	0,4
Dec-12	8,4	132,6	14,2	-4,9	0,0	6,9	0,1	0,1	0,1	0,2

Izvor: Centralna banka BiH

3.5. Depoziti

Ukupni depoziti⁹ na kraju 2012. godine iznosili su 13,3 mlrd. KM i veći su u odnosu na 2011. godinu za 333,2 mil. KM. Tijekom cijele godine pozitivan doprinos rastu ukupnih depozita dali su depoziti stanovništva i ostali depoziti¹⁰, dok su depoziti opće vlade i depoziti nefinancijskih poduzeća dali negativan doprinos rastu. Najveće učešće u ukupnim depozitima imaju depoziti stanovništva

⁹ Svi navedeni iznosi depozita/kredita u Informaciji predstavljaju kumulative na kraju razdoblja, tako da stanje na 31.12.2012. godine predstavlja iznos za cijelu godinu.

¹⁰ U ostalim depozitima su depoziti ostalih financijskih institucija, neprofitnih organizacija i ostalih sektora. Budući da sve tri kategorije pojedinačno imaju malo učešće u ukupnim depozitima, za potrebe izrade Informacije dani su kao jedna kategorija.

(57,4%), potom slijede depoziti nefinancijskih poduzeća (24,6%), opće vlade (9,9%) i ostali (8,1%)¹¹. Detaljan pregled iznosa depozita po sektorima i godišnje stope promjene dani su u tabeli ispod.

u mil. KM

Godina	Mjesec	Ukupni depoziti	Depoziti stanovništva	Depoziti nefinancijskih poduzeća	Depoziti opće vlade	Ostali
2012.	01.	12.916,7	7.074,7	3.362,0	1.437,3	1.042,9
2012.	02.	12.893,2	7.156,8	3.274,6	1.380,9	1.081,0
2012.	03.	12.761,0	7.182,2	3.186,5	1.310,5	1.081,8
2012.	04.	12.832,2	7.259,7	3.243,7	1.270,0	1.059,1
2012.	05.	12.957,2	7.288,0	3.278,9	1.326,3	1.064,0
2012.	06.	12.970,0	7.331,2	3.272,6	1.319,0	1.047,3
2012.	07.	12.967,1	7.352,7	3.341,8	1.245,9	1.026,8
2012.	08.	13.155,8	7.403,6	3.350,2	1.334,4	1.067,8
2012.	09.	13.143,1	7.396,1	3.266,3	1.319,1	1.161,7
2012.	10.	13.212,6	7.486,5	3.327,5	1.299,4	1.099,3
2012.	11.	13.179,4	7.526,4	3.258,7	1.302,8	1.091,4
2012.	12.	13.326,2	7.653,5	3.279,9	1.319,3	1.073,5
Stopa rasta g/g						
2012.	01.	3,2%	8,6%	-4,1%	-10,1%	15,3%
2012.	02.	2,8%	9,2%	-4,3%	-16,5%	18,8%
2012.	03.	1,7%	8,6%	-6,4%	-19,3%	19,1%
2012.	04.	2,7%	9,3%	-4,4%	-18,1%	17,0%
2012.	05.	2,9%	9,5%	-4,1%	-14,2%	10,0%
2012.	06.	3,3%	9,5%	-3,5%	-13,4%	9,9%
2012.	07.	2,2%	9,0%	-3,2%	-16,2%	2,8%
2012.	08.	2,7%	9,2%	-4,9%	-11,8%	7,3%
2012.	09.	2,6%	7,5%	-3,2%	-15,3%	15,9%
2012.	10.	2,9%	9,0%	-3,0%	-16,0%	10,9%
2012.	11.	1,7%	8,7%	-4,7%	-21,4%	13,3%
2012.	12.	2,6%	8,5%	-4,2%	-11,3%	4,3%
Prosječna godišnja stopa rasta za dvanaest mjeseci						
2011.		2,6%	11,1%	-3,6%	-13,5%	2,2%
2012.		2,6%	8,9%	-4,2%	-15,3%	12,0%

Izvor: Centralna banka BiH

3.6. Krediti

Ukupni krediti za 2012. godinu iznosili su 15,9 mlrd. KM što predstavlja povećanje u odnosu na 2011. godinu za 635 mil. KM. Najveći doprinosi rastu dali su krediti plasirani sektoru nefinancijskih poduzeća koji su krajem godine zabilježili nešto jači rast u odnosu na ostatak godine što se može vidjeti i u tabeli ispod. S druge strane, krediti plasirani sektoru stanovništva i sektoru opće vlade koji su imali najveći utjecaj gotovo cijelu godinu na rast ukupnih depozita, krajem godine znatno su usporili godišnji rast. Najveće učešće u ukupnim kreditima imaju krediti nefinancijskim poduzećima (51,6%), a zatim krediti plasirani stanovništvu (42,6%) pa ne čudi da samo manje promjene u rastu imaju velik utjecaj na kretanje ukupnih kredita. Sektor opće vlade učestvuje u ukupnim kreditima s

¹¹ Depoziti/krediti nefinancijskih poduzeća predstavljaju depozita/kredite nefinancijskih javnih i privatnih poduzeća. Depoziti/krediti opće vlade obuhvaćaju depozite/kredite svih razina vlasti.

5,2%, a ostali sektori s 0,6%. Detaljan pregled iznosa depozita po sektorima i godišnje stope promjene kroz 2012. godinu dani su u tabeli ispod.

u mil. KM

Godina	Mjesec	Ukupni krediti	Kreditni stanovništvu	Kreditni nefinancijskim poduzećima	Kreditni općoj vladi	Kreditni ostalim sektorima
2012.	01.	15.355,1	6.690,7	7.901,3	677,9	85,3
2012.	02.	15.382,9	6.659,6	7.959,6	683,5	80,3
2012.	03.	15.449,9	6.688,9	7.990,9	678,6	91,6
2012.	04.	15.548,6	6.709,9	8.054,9	687,2	96,6
2012.	05.	15.674,6	6.759,8	8.114,2	689,7	111,0
2012.	06.	15.676,3	6.786,9	8.093,0	691,3	105,1
2012.	07.	15.729,2	6.802,0	8.093,0	738,5	95,8
2012.	08.	15.873,8	6.804,3	8.160,9	818,5	90,1
2012.	09.	15.913,7	6.808,9	8.178,9	833,4	92,4
2012.	10.	15.941,3	6.813,8	8.201,3	831,3	95,0
2012.	11.	15.948,6	6.800,2	8.216,7	834,3	97,4
2012.	12.	15.946,1	6.794,7	8.227,1	826,9	97,3
Stopa rasta g/g						
2012.	01.	5,6%	6,9%	2,1%	52,7%	-13,8%
2012.	02.	5,3%	6,6%	2,0%	50,8%	-17,7%
2012.	03.	4,6%	6,6%	0,8%	47,2%	-14,3%
2012.	04.	5,1%	6,2%	2,0%	46,6%	-3,8%
2012.	05.	5,0%	6,0%	1,7%	44,4%	15,4%
2012.	06.	4,5%	5,8%	1,2%	42,3%	10,4%
2012.	07.	4,3%	5,0%	0,9%	47,9%	6,1%
2012.	08.	5,2%	5,2%	1,8%	60,7%	3,4%
2012.	09.	5,2%	5,1%	1,6%	63,1%	6,8%
2012.	10.	5,0%	4,7%	1,8%	57,6%	8,9%
2012.	11.	4,6%	4,6%	1,0%	55,7%	14,1%
2012.	12.	4,1%	1,3%	4,3%	31,8%	4,4%
Prosječna godišnja stopa rasta za dvanaest mjeseci						
2011.		5,7%	2,6%	7,4%	29,6%	-15,4%
2012.		4,9%	5,3%	1,8%	50,1%	1,7%

Izvor: Centralna banka BiH

3.7. Berze u BiH

Na Sarajevskoj berzi (SASE) u mjesecu decembru 2012. godine ostvaren je promet u iznosu od 36,47 miliona KM što čini 66,6 % od ukupnog ostvarenog prometa na BiH berzama. Promet na SASE u mjesecu decembru bilježi rast od 361,7 % odnosu na promet u istom mjesecu u 2011. godini.

Na Banjalučkoj berzi (BLSE) u mjesecu decembru 2012. godine ostvaren je promet u iznosu od 18,32 miliona KM što čini 33,4 % od ukupnog prometa ostvarenog na BiH berzama. Ukupan promet u mjesecu decembru na obje berze (Sarajevskoj i Banjalučkoj) u iznosu od 54,79 miliona KM bilježi rast od 99,34 % poredeći sa vrijednostima u istom periodu 2011. godine.

Promet (u KM)

Period	SASE	BLSE	UKUPNO
Dec-10	20.774.959	45.712.834	66.487.793
Dec-11	7.899.847	19.588.236	27.488.083
Dec-12	36.474.488	18.320.772	54.795.261

Ukupan promet u 2012. godini na Sarajevskoj berzi je iznosio 373,58 miliona KM, ostvario je rast od 52,61 % u odnosu na promet u prethodnoj 2011. godini i čini 58,9% ukupno ostvarenog prometa na BiH berzama. Ukupan promet u 2012. godini na Banjalučkoj berzi je iznosio 260,93 miliona KM, ostvario je pad od 38,67 % u odnosu na ostvareni promet u 2011. godini uz 41,1% učešće u ukupnom prometu na BiH berzama. Ukupan promet na BiH berzama je iznosio 634,51 milion KM i ostvario je blagi pad od 5,33% u odnosu na promet u 2011. godini.

Ukupan promet u 2012. godini (u KM)

Period	SASE	BLSE	UKUPNO
2010	108.554.379	176.195.081	284.749.460
2011	244.787.112	425.431.725	670.218.838
2012	373.577.489	260.931.941	634.509.430

U isto vrijeme kapitalizacija u mjesecu decembru 2010, 2011 i 2012. godine je iznosila:

Kapitalizacija (u KM)

Period	SASE	BLSE	UKUPNO
Dec-10	7.210.603.026,80	3.732.304.035,61	10.942.907.062,41
Dec-11	4.371.013.728,43	3.835.425.219,28	8.206.438.947,71
Dec-12	4.504.560.828,97	3.826.611.710,22	8.331.172.539,19

Poredeći vrijednosti kapitalizacije na Sarajevskoj berzi (SASE) u mjesecu decembru 2012. godine sa vrijednostima u mjesecu decembru 2011. godine zabilježen je minimalan rast od 3,1 %, dok kapitalizacija na Banjalučkoj berzi (BLSE) u mjesecu decembru 2012. godine bilježi pad od 0,23 % u poređenju sa vrijednosti u mjesecu decembru 2011. godine. Vrijednost ukupne kapitalizacije na obje berze (SASE i BLSE) po prvi puta od septembra 2011. godine počinje da raste tako da u decembru 2012. godine bilježi rast od 1,5 % u odnosu na vrijednosti u mjesecu decembru 2011.godine.

4. Vanjski sektor

Tokom 2012. godine izvoz iz BiH je iznosio 7,8 milijardi KM i u odnosu na isti period prošle godine doživio je pad za 3,9%. Uvoz BiH u 2012. godini iznosio je 15,2 milijarde KM i u poređenju sa prošlom godinom takođe je doživio pad u iznosu od 1,8%. Rezultat izvoza i uvoza BiH je trgovinski deficit koji je dostigao vrijednost od 7,3 milijarde KM i u poređenju sa prošlom godinom veći je za 0,6%. Pokrivenost uvoza izvozom iznosila je 51,5%.

Posmatrajući strukturu robne razmjene po najznačajnijim uvoznim i izvoznim stavkama za 2012. godinu vidljivo je da su mineralne tvari gdje su najznačajnija nafta i naftni derivati; mašine i aparati; bazni metali; te prehrana dominirali na strani uvoza, dok su najznačajnije izvozne pozicije bazni metali gdje kao i kod uvoza dominiraju aluminij, željezo i čelik, te njihovi proizvodi; rezervni dijelovi za autoindustriju; razni gotovi proizvodi kao što su namještaj, odjeća i obuća.

Bosna i Hercegovina je u 2012. godini uvezla 2,3 milijarde KM nafte i naftnih derivata, u odnosu na prošlu godinu, ostvaren je pad uvoza ove vrste proizvoda za 2,9%. Ovo smanjenje uvoza nafte je rezultat pada potražnje nafte u ovoj godini, ali i blagog pada cijena sirove nafte na svjetskim tržištima.

Takođe po vrijednosti uvoza visoko kotiraju mašine, aparati i mehanički uređaji čiji je uvoz u 2012. godini iznosio 1,8 milijardi KM. U odnosu na isti period prošle godine, uvoz mašina je blago porastao za 0,6%. BiH je na inozemna tržišta izvezla 792 miliona KM ove kategorije proizvoda i u odnosu na prošlu godinu izvoz je umanjen po stopi od 2,9%.

Značajna kategorija uvoza su i prehrambene prerađevine kojih je BiH tokom 2012. godine uvezla u iznosu od 1,5 milijardi KM i u odnosu na prošlu godinu ostvarile su pad od oko 1%.

BiH je tokom 2012. godine uvezla 1,5 milijardi KM hemijskih proizvoda, u poređenju sa 2011. godinom uvoz ove kategorije proizvoda je porastao za 3,2%, dok je s druge strane naša zemlja na inozemna tržišta izvezla 533 miliona KM hemijskih proizvoda što je rezultiralo padom izvoza od 6,5%.

Sljedeća značajna uvozna stavka su bazni metali kojih je BiH uvezla u iznosu od oko 1,3 milijarde KM. Od baznih metala najviše su se uvozili željezo i čelik, njihovi proizvodi, te aluminij i proizvodi od aluminija. Tokom 2012. godine uvoz ove kategorije proizvoda je manji za 3,9%. S druge strane ni situacija kod izvoza nije ohrabrujuća, uprkos značajnom nominalnom izvozu ove kategorije proizvoda od 1,9 milijardi KM, stopa izvoza je bila u padu od 1,3%. Vrlo je bitno pronaći načina za uspješniji izvoz baznih metala, jer su najbolji BH izvozni potencijal.

Kategorija raznih proizvoda gdje je uključen namještaj u 2012. godini ostvarila je izvoz od 821 miliona KM i učešće u ukupnom izvozu od oko 10%. U odnosu na 2011. godinu izvoz namještaja ostvario je rast od oko 8%. Bitno je spomenuti da industrija proizvodnje namještaja u BiH je u usponu i za očekivati je veći izvoz u narednim godinama, a samim time i korigovanje stope rasta izvoza s obzirom da namještaj ostvaruje značajan udio ukupnog izvoza BiH.

u 000 KM	Januar - Decembar 2011	Januar - Decembar 2012	Promjena 2012/2011
IZVOZ	8.222.196	7.898.948	-3,9%
UVOZ	15.526.131	15.247.725	-1,8%
TRGOVINSKI DEFICIT	-7.303.935	-7.348.777	0,6%

5. Strane direktne investicije

Prema revidiranim podacima Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH strana ulaganja u 2012. godine su iznosila 430,39 miliona KM što predstavlja povećanje za oko 0,5% u odnosu na ulaganja u istom periodu 2011. godine kada su SDI iznosila oko 428,4 miliona KM.

Ulaganja po kvartalima u 2010., 2011. i 2012. godini iznose:

U milionima KM	K1	K2	K3	K4
2010	470,4	149,5	32,1	29,6
2011	93,1	99,5	107,8	128
2012	-4,98	309,27	78,96	47,14

Prema podacima Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa najveća ulaganja u 2012. godini su bila od strane Birač Europe DD Litvanija kupovina Alumina Karakaj 253,1 milion KM te kupovina Mehanka Zvornik 63,51 milion KM od strane iste kompanije, zatim ulaganje u Droga Kolinska 13,44 miliona KM te NLB Ljubljana 10,76 miliona KM. Najveća povlačenja kapitala su bila od strane Hypo Alpe Adria bank -45,48 miliona KM te Tipo Odžak u iznosu od -3,98 miliona KM.

Od događaja koji će imati utjecaja na strane direktne investicije u prvom polugodištu treba spomenuti da je 28. marta 2012. godine Agencija Standard & Poor's potvrdila je Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting „B" i izmijenila izgled „na posmatranju - negativno" na stabilne izgled. Kao rezultat svojih analiza 10. jula 2012. agencija za ocjenu kreditnog rejtinga Moody's Investors Service potvrdila je Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting „B3" i izmijenila izgled „sa promatranja - negativno na stabilne izgled".